

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора

№ 148 від 28.03.2024 року

Анатолій ГЕТЬМАН

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проходження ознайомчої практики
здобувачами вищої освіти

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
2 курсу першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми «Право»
спеціальності 081 «Право»

Методичні рекомендації для проходження ознайомчої практики здобувачами вищої освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 2 курсу першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024, 17 с.

Розробники:

Булгаков А.О. – керівник центру рекрутингу, маркетингу та комунікацій

Колесникова Н.М. – спеціаліст 1 категорії відділу кар'єрної підтримки та працевлаштування

Соляник К.Є. – декан факультету юстиції

Ялова Л.І. – керівник практики Університету

Яригіна Є.П. – методист вищої категорії навчально-методичного відділу

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ознайомча практика здобувачів вищої освіти (далі – здобувач) денної та заочної форм навчання Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Університет) є невід’ємною складовою підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Основне завдання даної практики – ознайомлення з організацією роботи судів, органів прокуратури й адвокатури. Проходження практики забезпечує формування уявлення у здобувачів основ практичної діяльності, організаційних форм та методів роботи органів прокуратури, суду та адвокатури в системі здійснення правосуддя та захисту прав і свобод людини і громадянина.

1.1. Методичні рекомендації визначають порядок організації ознайомчої практики здобувачів денної та заочної форм навчання, які навчаються на 2 курсі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право».

1.2. Правовою основою організації ознайомчої практики здобувачів в Університеті є Стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений наказом міністра освіти і науки України, зі змінами № 307 від 20.03.2023 року, законодавство України, накази ректора, рішення вченої та науково-методичної рад, розпорядження деканів факультетів (директорів інститутів), положення про практичну підготовку, ці методичні рекомендації та робоча програма практики.

2. ЗМІСТ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Тривалість практики в Університеті визначається вимогами освітніх програм і відображається в навчальних планах і графіках освітнього процесу відповідно.

2.2. Обсяг ознайомчої практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – 5,0 кредитів ECTS (150 годин). Тривалість ознайомчої практики – 2 тижні.

2.3. Ознайомча практика проводиться по завершенню навчання на 2 курсі відповідно до графіка освітнього процесу й навчального плану Університету. За наявності поважних причин, як-то служба у Збройних Силах України, перебування за кордоном, на окупованих територіях тощо та для здобувачів заочної форми навчання, практика може бути пройдена здобувачем в іншій період, але не пізніше початку атестації. В даному випадку допускається проходження практики протягом теоретичного навчання та/або семестрового контролю, як правило, на третьому курсі навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Результати проходження практики не впливають на формування стипендіального рейтингу, переведення на наступний курс навчання, реалізації права на академічну мобільність здобувача та академічну відпустку. Обсяг кредитів ECTS практики не включається в загальний обсяг академічної різниці при поновленні (переведенні) здобувачів.

2.4. Метою ознайомчої практики є закріплення теоретичних знань і компетентностей, отриманих здобувачем у процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, оволодіння сучасними методами й формами організації роботи судів, органів прокуратури й адвокатури, формування у здобувачів професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час проходження ознайомчої практики, ознайомлення безпосередньо на базах практики з організацією правової роботи судів, органів прокуратури й адвокатури.

2.5. Проходження ознайомчої практики забезпечує формування у здобувачів наступних компетентностей.

Загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства й необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування й повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК1.1. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.

ЗК1.2. Здатність грамотно і точно формулювати й висловлювати власну позицію, належним чином її обґрунтовувати.

ЗК1.3. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.

ЗК1.5. Здатність працювати в міжкультурних середовищах (крос-культурна компетентність).

ЗК1.6. Здатність бути лідером, брати на себе відповідальність, стимулювати до досягнення спільної мети.

Спеціальних (фахових, предметних):

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування й повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи й доктрини .

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології, необхідні під час проведення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного й всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми й обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного й системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних і конфіденційної інформації.

СК1.1.Знання системи права й законодавства, а також механізмів правового регулювання в різних галузях права.

СК1.3. Знання і розуміння порядку розгляду юридичних спорів, що виникають між суб'єктами правових відносин.

СК1.5. Здатність застосовувати знання методів, правил, прийомів і засобів юридичної техніки та юридичного письма для вироблення і систематизації правових актів.

2.6. Ознайомча практика забезпечує оволодіння такими програмними результатами навчання.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних

обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН 11. Мати базові навички риторики.

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН1.3. Аналізувати питання про доцільність використання альтернативних засобів у вирішенні юридичних конфліктів і суперечок.

ПРН1.4. Демонструвати вміння застосовувати набуті правові знання за умов самостійного прийняття юридичних рішень відповідно щодо своїх професійних статусів.

ПРН1.5 Застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях методами відтворення та реконструкції.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

3.1. Ознайомча практика здобувачів вищої освіти Університету проводиться на базах, які забезпечують виконання освітньої програми і

навчального плану.

3.2. Відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом міністра освіти і науки України, зі змінами № 307 від 20.03.2023 року, обов'язковим є проходження практики або в судах, або в системі прокуратури чи адвокатури.

При цьому до системи прокуратури належать всі рівні органів прокуратури України, включаючи Офіс Генерального прокурора, а також спеціалізовані прокуратури; адвокатури – адвокати та адвокатські об'єднання України, органи адвокатського самоврядування (Національна асоціація адвокатів, ради адвокатів регіонів, дисциплінарні та кваліфікаційні комісії адвокатури тощо); судів – загальні та спеціалізовані суди України всіх рівнів, включаючи, Вищий антикорупційний суд України.

Здобувачем може бути обрано установи прокуратури, судів та адвокатури за кордоном.

3.3. Проходження практики забезпечується однією базою. Не допускається комбінація баз практики одним здобувачем, як і зміна місця проходження практики після її початку. У разі не проходження практики незалежно від причини, зміна місця практики та термінів її проходження вирішується за погодженням з проректором з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку.

3.4. Основні вимоги до баз практики:

- наявність структурних підрозділів, які провадять діяльність, що відповідає спеціальності 081 «Право», за якою здійснюється підготовка фахівців в Університеті;
- наявність кваліфікованого персоналу, який може забезпечити належне керівництво практикою здобувачів;
- можливість забезпечити здобувачу належні умови праці;
- обов'язкове забезпечення безпечних умов праці;
- можливість ознайомлення здобувачів з локальною нормативною

базою;

– можливість користування документацією, необхідною для виконання робочої програми практики.

3.5. Направлення здобувачів до відповідної бази практики здійснюється наказом ректора Університету в межах існуючих договорів та меморандумів про співробітництво (партнерство, про проходження практики) між Університетом й базами практик. Наказ про закріплення здобувачів має бути підписаний ректором не пізніше ніж за місяць до планового терміну початку практики й включати всіх здобувачів, які завершують навчання на другому курсі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (здобувачі, які з поважних причин не можуть пройти у встановлені терміни окреслюються в наказі окремим розділом).

Здобувач самостійно обирає базу практики, подаючи в деканат (інститут) заяву про закріплення його за відповідною базою.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

4.1. Загальну організацію ознайомчої практики здобувачів і контроль за її проведенням здійснює проректор з науково-педагогічної роботи й стратегічного розвитку.

4.2. Навчально-методичне забезпечення і контроль за виконанням робочої програми практики здійснюють відділ кар'єрної підтримки та працевлаштування Університету, навчально-методичний відділ, декани факультетів (директори інститутів) і керівники практики безпосередньо на базах практики.

4.3. Керівники баз практик зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

4.4. Декан факультету (директор інституту) забезпечує:

- керівництво й координацію проходження практики здобувачів;
- узгодження баз практики здобувачів;
- інформування здобувачів про місце, строки проведення практики

й форми звітування;

- здійснює ознайомлення здобувачів із положенням, методичними рекомендаціями, робочою програмою практики й порядком її проходження, вимогами до складання звіту та іншими питаннями.

- готує проекти наказів про направлення здобувачів на практику;

- не пізніше ніж за 2 місяці до початку практики відправляє на бази практики списки здобувачів вищої освіти;

- контроль за організацією і проведенням практики, виконанням робочої програми практики;

- здійснює узагальнення виявлених недоліків у співпраці з базами практики за результатами проходження здобувачами практики;

- аналіз звітів здобувачів про проходження ознайомчої практики;

- проведення підсумкового контролю за результатами складання тестування на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів Університету (далі – НЕІК) та фіксацію результатів у відомостях обліку успішності;

- готує звіти й аналітичні довідки після проходження практики і направляє в відділ кар'єрної підтримки та працевлаштування;

4.5 . Відділ кар'єрної підтримки та працевлаштування:

- розробляє загальні положення, методичні рекомендації, робочі програми практики й порядком її проходження, вимоги до складання звіту;

- здійснює моніторинг баз практики та їх можливість у подальшому бути базою практики для здобувачів;

- забезпечує оформлення договорів та меморандумів із потенційними базами практики щодо практики здобувачів;

- контролює діяльність деканатів (дирекцій) з організації та проходженням практики здобувачів і надання необхідних документів після проходження практики;

- здійснює вибірккову перевірку проходження практики здобувачами безпосередньо на базах практики;

– готує загальний звіт й аналітичну довідку по проходженню практики здобувачами (на основі поданих звітів та довідок від факультетів\інститутів);

4.6. До початку проходження практики здобувач має ознайомитись з нормативно-правовим регулюванням організації та діяльності бази практики, нормативно-правовими актами та рішеннями органів самоврядування прокуратури, судів, адвокатури, Державної судової адміністрації України щодо здійснення основних функцій та повноважень відповідних органів та установ.

На початку практики здобувачі повинні отримати первинний інструктаж із техніки безпеки й охорони праці, протипожежної безпеки, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку, а також діловодства і збереження службової, комерційної та іншої інформації з обмеженим доступом відповідно до профілю установи, в якій проводитиметься практика.

Протягом проходження практики здобувач має дотримуватися нормативно-правових актів та інших документів, які регламентують організацію робочого часу, правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці та протипожежної безпеки, захисту персональних даних та інформації з обмеженим доступом, обігу конфіденційної та службової інформації тощо.

4.7. Кафедра кримінального процесу із залученням представників кафедри цивільної юстиції та адвокатури створює та забезпечує функціонування окремого навчально-інформаційного електронного комплексу (НЕІК) із загальним доступом «Ознайомча практика», який включатиме перелік необхідних для ознайомлення нормативно-правових актів та документів по всім базам практики, тестові завдання, а також інші навчально-методичні матеріали (оглядові лекції за певними напрямками роботи тощо).

4.8. Здобувачі при проходженні практики зобов'язані:

- своєчасно прибути до місця проходження практики;
- додержуватися правил внутрішнього трудового розпорядку бази

практики, своєчасно й якісно виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою, а також вказівки безпосереднього керівника практики;

- додержуватися послідовності, строків проходження практики і вимог робочої програми;
- ознайомитися з організацією роботи судів або органів прокуратури чи адвокатури, а також з чинним законодавством України, яке регулює діяльність цих органів;
- своєчасно скласти письмовий звіт про виконання програми ознайомчої практики й належним чином його оформити;
- отримати довідку про проходження ознайомчої практики від керівника бази практики.

4.9 Протягом проходження практики здобувач має ознайомитись з організацією роботи відповідної бази практики, що охоплює ознайомлення як з формами здійснення процесуальних дій, так і з формами і методами організації роботи (організація контролю та координації всередині колективу, процедури проведення нарад та інших колегіальних форм обговорення та прийняття рішень, планування діяльності, підвищення кваліфікації працівників, роботи з інформацією тощо).

4.10. При проходженні практики в органі прокуратури здобувач має ознайомитись з:

- організацією діловодства, в тому числі за допомогою електронних засобів зв'язку;
- порядком допуску та роботою з Єдиним реєстром досудових розслідувань України;
- організаційними формами здійснення процесуального керівництва;
- порядком організації захисту інтересів держави в суді;
- формами реалізації повноважень щодо контролю за захистом прав осіб, які перебувають в місцях тимчасового утримання виконання покарань;
- порядком взаємодії з органами Національної поліції України,

Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань;

- практикою взаємодії з міжнародними та європейськими інституціями, які ведуть боротьбу зі злочинністю.

4.11. При проходженні практики в суді здобувач має ознайомитись з:

- організацією діловодства, в тому числі за допомогою електронних засобів зв'язку;

- порядком допуску та роботою з Єдиним державним реєстром судових рішень, інших державних реєстрів;

- основними засадами функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (Електронний суд);

- організацією роботи секретаря судового засідання та помічника судді;

- організаційними формами та методами підготовки до судового провадження;

- порядком заочного розгляду справи;

- порядком проведення судового засідання за цивільним, кримінальним та адміністративним провадженням;

- організацію роботи слідчого судді.

4.12. При проходженні практики у адвоката здобувач має ознайомитись з:

- порядком підготовки до судового розгляду із захисту в кримінальному провадженні та представництві в цивільному та адміністративному провадженнях;

- формами взаємодії з клієнтом, який перебуває в місцях тимчасового утримання;

- організацією роботи помічника адвоката;

- формами взаємодії з органами адвокатського самоврядування;

- загальними засадами розробки стратегії та тактики захисту клієнта протягом проведення окремих процесуальних дій на досудовому

розслідуванні;

– порядком укладання довіреності та ордеру, формування адвокатської винагороди та зберігання інформації, що становить адвокатську таємницю;

– організацією управління адвокатським об'єднанням (у разі проходження практики в об'єднанні адвокатів);

– участю адвоката в судовому процесі з використанням дистанційних технологій.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

5.1. Після завершення строку практики здобувачі надають до деканатів та дирекцій довідку про проходження ознайомчої практики із вказівкою назви установи та термінів, підписану керівником бази практики, звіт про виконання програми практики, підписаний особисто, а також проходять тестування на порталі НЕІК.

5.2. Довідка з органів прокуратури та суду надається з печаткою відповідного органу; до довідки про проходження практики у системі органів адвокатури надається витяг з Єдиного реєстру адвокатів України або копію свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю.

Підтвердження проходження практики за кордоном забезпечується документом, який має обіг в цих установах, в якому зазначається назва бази практики та терміни її проходження. Такий документ може наданий мовою оригіналу, до якого додається нотаріальний переклад на державну мову.

Довідка (документ) подається в деканат протягом десяти робочих днів з початку семестру або не пізніше п'яти робочих днів по завершенню проходження практики (у випадку закріплення індивідуальних термінів).

5.3. За результатами проходження практики здобувач складає звіт у довільній формі. В ньому обов'язково має відобразитися інформація про структуру та чисельність бази практики, основні напрямки діяльності, форми і методи роботи установи, з якими здобувач безпосередньо ознайомився; види

робіт, до яких долучався практикант, в тому числі складання процесуальних та інших документів, особливості та позитивний досвід реалізації прав та обов'язків органу (посадової особи), недоліки в організації роботи тощо. Звіт підписується здобувачем і надається у деканат (дирекцію) разом із довідкою (документом) про проходження практики.

Деканати (дирекції) перевіряють відповідність методичним рекомендаціям звіту про проходження ознайомчої практики, правильність його оформлення, висловлюють свої зауваження і, в разі неповноти звіту, надають пропозиції стосовно його доопрацювання.

5.4. Після отримання й аналізу документів про проходження ознайомчої практики від здобувачів деканати (дирекції) надають доступ здобувачам до порталу НЕІК «Ознайомча практика» для проходження тестування у терміни, визначені розпорядженням декана факультету. До тестування допускаються здобувачі, які включені до відомості обліку успішності результатів практики. Якщо здобувач пройшов тестування без включення його до відомості, такі результати не враховуються для отримання заліку (при дистанційному тестуванні).

5.5. Тестування проводиться щодо оцінки знань організації роботи за всіма базами практики (прокуратура, суди, адвокатура) незалежно від бази проходження практики певного здобувача.

5.6. Кафедра кримінального процесу забезпечує розробку тестових завдань з урахуванням рівня знань здобувачів другого курсу та навичок, отриманих протягом проходження практичної підготовки, враховуючи необхідність варіативності питань при генерації тестових блоків.

5.7. Блок тестів для отримання заліку має складатися з рівної кількості питань по кожній базі практики і в загальній кількості становити сорок п'ять питань. Позитивним вважається результат тестування за яким здобувач відповідатиме правильно не менш ніж на двадцять три питання. Регламент та строки проведення тестування, в тому числі із використанням технологій дистанційного навчання, визначається окремим наказом ректора Університету.

5.8. Позитивне проходження практики оцінюється у формі недиференційованого заліку, бали за який вносить до електронної відомості обліку успішності декан факультету (директор інституту) або за його дорученням інший працівник деканату (інституту). До відомості вносяться прізвища лише тих здобувачів, які вчасно подали до деканату довідку (документ) та звіт про проходження практики. Здобувачі, які проходили практику за індивідуальними термінами, додаються в іншу відомість в залежності від строку подання довідки та звіту.

5.9. Після надання всіх необхідних документів і за результатами проходження тестування на порталі НЕІК здобувач отримує:

«зараховано» (60-100 балів за ECTS), якщо він надав необхідні документи, а саме звіт про виконання програми практики, оформлений належним чином та перевірений деканатом (дирекцією), довідку про ознайомчої практики, а також успішно пройшов тестування на порталі НЕІК, відповівши правильно не менш ніж на двадцять три питання;

«не зараховано» (0-55 балів за ECTS), якщо він не надав або надав неналежним чином оформлені документи про проходження ознайомчої практики та/або відповів правильно менше ніж на двадцять три питання у тестуванні на порталі НЕІК.

5.10. Здобувачі, які отримали результат «не зараховано», скеровуються на повторне проходження ознайомчої практики. База практики, строки й умови проходження повторної ознайомчої практики визначаються в індивідуальному порядку проректором з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку.

5.11. Здобувач вищої освіти, який не виконав умови проходження ознайомчої практики в повному обсязі, може бути відрахований за невиконання навчального плану.

5.12. Довідка про проходження практики вкладається до особової справи здобувача і підлягає архівному зберіганню.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Звіт

про проходження ознайомчої практики
здобувача вищої освіти _____
(ПІБ)
_____ групи
(шифр групи)

Інформація про структуру та чисельність бази практики, основні напрямки діяльності, форми і методи роботи установи, з якими здобувач безпосередньо ознайомився; види робіт, до яких долучався практикант, в тому числі складання процесуальних та інших документів, особливості та позитивний досвід реалізації прав та обов'язків органу (посадової особи), недоліки в організації роботи тощо.

Дата та підпис здобувача